

เทศน์เช้า วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทำไมเรมานั่งกันอยู่นี้ คนที่มานั่งกันอยู่นี้มาจากไหน

เรากว่าจะมาได้ ชีวิตมันจะเกิดได้เกิดได้อย่างไร ชีวิตนี้คืออะไร เรามามาจากไหน

ถ้าพูดถึงเป็นปัจจุบันนี้เราก็มามากจากบ้านไหน เราก้ออกมาจากบ้าน แล้วเราก้ต้องกลับบ้านให้ใหม่ นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตนี้มาจากไหน มนุษย์สมบัตินี้สำคัญมาก มนุษย์สมบัตินี้ ถ้าใครไม่เชื่อ ถ้าไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ เพราะเดี๋ยวนี้ปัจจุบันนี้เขาไม่เชื่อนรกสวรรค์กัน แม้แต่พระองค์เอง เขาทำโพลันนะว่าพระนี่ไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ตอบด้วยว่านรกสวรรค์นี่เขียนเสียให้ว่อกแล้ว เพียงแต่เขียนมาแต่งมาเป็นตำนานให้เรากลัวกัน

แต่เรากลัวกัน สิ่งทีกลัวกันนั้นถ้าเราคิดว่าเป็นความคิดของเรา แต่ในพระไตรปิฎกมีสถานะแบบนั้นบอกไว้ พระพุทธเจ้าบอกไว้มากมายเลย พระโมคคัลลณะเวลาท่านไปสวรรค์ ไปสวรรค์ไปบอกเลย คนนี้บ้านนี้ตายไป กลับมาบอก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พยากรณ์ว่า “ใช่ๆๆ”

เห็นไหม พระโมคคัลลณะนี้มีฤทธิ์ แล้วมีฤทธิ์ทำได้ขนาดนั้น ทำไมเวลาในธรรมวินัยบอกว่าห้ามอวดอุตตริมนุสสธรรม แต่พระโมคคัลลณะทำไมไปสวรรค์ไปนรกไปแล้วมาบอก พระพุทธเจ้า ขนาดที่ว่าเทศนาว่าการนี้รับประกันเลยว่าสิ่งที่พระโมคคัลลณะไปนี่เห็นจริง เห็นจริงความเป็นจริง แล้วเวลาพระโมคคัลลณะเห็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ท่านก็เห็นมาทั้งหมดเลย เพราะว่าเอตทัคคะ ๘๐ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตั้งใจ คนที่เป็นผู้ตั้งเขาเป็นเอตทัคคะแต่ละหนทางนี้ท่านต้องมีความชำนาญมากกว่า ท่านจะมองสถานะแบบนั้นเห็นสถานะแบบนั้นไง นี่วิญญูะมันนอนอย่างนี้ สิ่งนี้มันมีอยู่โดยดั้งเดิม มันนอนอยู่อย่างนี้ วิญญูะมีอยู่โดยดั้งเดิม มันมีธรรมชาติของมันอย่างนี้

เวลาโลกของเรา เวลาเราพิสูจน์กันทางวิทยาศาสตร์ ๕๐ ล้านปี ๖๐ ล้านปี สะสมมาอย่างนี้ มันมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาก็องค์แล้ว องค์ของเรานี้องค์ที่ ๔ แล้วตั้งนี้ขึ้นมา มนุษย์มาจากไหน ถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มนุษย์สมบัตินี้สำคัญมาก เปรียบเหมือนคนล่องลอยในทะเลเหมือนเต่าตาบอด แล้วโผล่ขึ้นมาจากรูน้ำ แล้วมีบ่วงบ่วงหนึ่ง ถ้าเราโผล่ขึ้นมาเข้ามาในบ่วงนั้น นี้ได้เกิดเป็นมนุษย์ แล้วในทะเลมันกว้างขนาดไหน แล้วบ่วงอยู่ในทะเลมันจะลอยไปทะเล มันจะกว้างขวางขนาดไหน แล้วเต่าโผล่ขึ้นมาๆ

แต่ทำไมเวลาเราเกิดกันนี้ ทำไมเกิดนี้ ทางวิทยาศาสตร์บอกว่าต่อไปคนจะสิ้นโลกนะ คนจะสิ้นโลกนี้อาหารจะไม่มีกินนะ...สิ่งนี้ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ มันเป็นอย่างนั้น มนุษย์สมบัตินี้ เกิดยาก แต่ถ้าการเกิดยาก เราเกิดมา เกิดมาในประเทศอันสมควร เราเกิดมา ๓ ฤดู

มีคนเขามาหามะ เขาบอกเขาไปทางยุโรป เขาทำงานสหประชาชาติ แล้วเขาทำงานด้านการลี้ภัยไป เขาบอกเขาไปเห็นทางเยอรมัน ทางยุโรป เขาแต่เนื้อแต่งตัวก็ดี ทำไมเขาบุญมีฐานเหลือเกิน ทำไมเราชาวพุทธทำไมเราคุมอชอเหลือเกิน

เราบอก นี้โยมคิดผิดกับเรานะ สิ่งที่เขาแต่งตัวอย่างนั้นเพราะความจำเป็นของเขา เขาอากาศหนาวของเขา เขาทำอย่างนั้นเป็นความจำเป็นของเขา แต่ของเราต่างหากมีความสะดวกสบาย สะดวกสบายหมายถึงฤดูนะ หมายถึงว่าฤดูกาล เรากระต๊อบห้องหอเราอยู่ไหน อยู่ในป่าในเขามันเป็นอิสระไง นี้ความจำเป็นมันอยู่ได้ แต่ไอ้เรื่องความสุขความทุกข์ในใจนั้นมันเป็นอีกกรณีหนึ่ง เห็นไหม

ความเป็นอยู่กรณีหนึ่ง แล้วเกิดในประเทศอันสมควรคือเกิดในประเทศที่ว่ามีน้ำดี ดินดี มีน้ำ มีดินนี้เราทำมาหากินได้ เรามีอาหารของเรา สิ่งที่มีอาหารของเรา แต่ของเขา เขาต้องใช้ทรัพยากร คุกทรัพยากรจากสิ่งที่ว่าทางค้อยพัฒนาไปปรนเปรอของเขา นี้เกิดในประเทศอันสมควร เขาต้องอาศัยสิ่งนี้ ก็อาศัยการเมืองนี้กดขี่กันเพื่อจะต้องการทรัพยากรไปใช้ของเขา

แต่ของเรามีของเรานะ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ถ้าเราทำของเรา แล้วในน้ำมีปลา ในนามีข้าว มันเกิด ๓ ฤดูเพราะอะไร ทำไมมีฝน มีหนาว มีร้อน ฤดูร้อนเรากี่ร้อน กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป สภาวะเป็นอย่างนี้ ฤดูหนาวก็เป็นอย่างหนึ่ง ฤดูฝนก็เป็นอย่างหนึ่ง บางทีเราเมื่อมาก ฤดูฝนเราเมื่อฤดูฝน แต่ถ้าเราไม่มีฝนไม่มีน้ำเราจะเอาอะไรกิน เห็นไหม นี้หัวใจมันขัดแย้งไปกับความเป็นไปของฤดูกาล นี้ถ้าเราแก้ไขสิ่งนี้ มันมีโอกาสให้เราเปลี่ยนแปลงใจ ถ้าเรามีโอกาสให้เรา

เปลี่ยนแปลงใจ ใจให้เราปรับสภาพให้เราเข้ากับธรรมชาติ สิ่งที่เราเข้ากับธรรมชาติได้นี้เป็นเรื่องภายนอก แล้วธรรมชาติจากภายในล่ะ

เวลาเขาประพฤติปฏิบัติกัน เขาบอกว่าต้องรู้จักชีวิตะ รู้จักการเกิดการดับ

การเกิดการดับนั้นมันเป็นอาการของใจแล้วนะ สิ่งที่ว่าเกิดการการดับมันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากตัวของใจ ศาสนาละเอียดกว่านั้นอีก เวลาโรคภัยไข้เจ็บทางโลกเขาเนี่ยเขารักษากันเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคบางอย่างไม่รักษาก็หาย เป็นเองหายเอง โรคบางอย่างต้องรักษาถึงจะหายไม่รักษาไม่หาย โรคบางอย่างรักษาอย่างไรก็ไม่หาย

แต่เรื่องของใจนี้ ถ้าเราทำบุญกุศล โรคเราเชื่อไม่เชื่อนี้รักษาก็ได้ไม่รักษาก็ได้ แต่เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติ ทำไมเราต้องออกประพฤติปฏิบัติ เพราะอะไรล่ะ เพราะโรคนี้ต้องรักษา ไม่รักษาไม่หาย แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วนี่โรคนี้รักษาอย่างไรก็ไม่หาย มันต้องตายไปเพราะไม่มีอำนาจวาสนา ถึงจุดหนึ่งมันไม่มีโอกาสไป เห็นไหม เรื่องของกรรมโอสถมันลึกเข้าไปในหัวใจ หัวใจนี้ความสุขความทุกข์มันอยู่ที่นี้ไง

ถึงบอกว่า เรานั่งอยู่เนี่ยมาจากไหนกัน จิตปฏิสนธิมาจากไหน ตายไปแล้วไปไหน เวลาอยู่ในชีวิตนี้อยู่แล้วทำอะไร วันคืนล่วงไปๆ นะ มันผ่านไปวันหนึ่งๆ เราก็ประกอบสัมมาอาชีพว่าเราต้องมีจุมมิตีขึ้นในสังคม...มีที่ขึ้นในสังคมก็ส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งก็มีที่ขึ้นในสังคมนะ คุณเวลาเขาหนี้อจลกัน เขาหนี้อจลแล้วเขาออกไปเมืองนอกแล้วเขากลับมา เขาก็หนี้อจล เขาก็มีที่ขึ้นในสังคม แต่กรรมของเขาละ เขาทำสิ่งใด สิ่งนั้นต้องเป็นกรรมของเขา

“ความลับไม่มีในโลก” ทำที่ไหน ไปอยู่ในที่แจ้งก็ร้อน อยู่ในที่ลับก็ร้อน อยู่ที่ไหนก็ร้อน ใจถ้ามันทำความผิดไว้นี้มันอกุศลมันต้องร้อนหมด กุศลทำให้เกิดอกุศล อกุศลทำให้เกิดกุศล ถ้าคนมีหัวใจ มีการพลิกแพลง มีกรรมโอสถขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยสามารถเปลี่ยนแปลงได้

คนเราตั้งใจทำความดีมาก ตั้งใจมากเลย แต่ในความหลงผิด เห็นไหม ตั้งใจทำความดี เพราะมีในสมัยพุทธกาลนะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เขาเข้าใจผิดว่า เขาประพฤติปฏิบัติวัตรของหมาไปปฏิบัติเหมือนหมา นะ กินเหมือนหมา นอนเหมือนหมา ใช้ชีวิตแบบหมาไป เขาเข้าใจว่าทำสิ่งนี้เป็น การประพฤติปฏิบัติของเขา เห็นไหม เขาตั้งใจทำคุณงามความดีนะ เขาต้องการพ้นจากทุกข์

เขาไม่ต้องการเกิดอีก เขาปฏิบัติวัตรแบบหมา แล้วก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเขาทำอย่างนี้แล้วได้อะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “อย่าให้เราตอบเลย”

เขาถามอยู่ ๓ วัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ก็ต้องเป็นหมาไปง”

เพราะใจมันปรารถนา มันต้องการเป็นหมาอยู่แล้วตั้งแต่มันยังไม่ตาย แล้วใจนี้ ความเจตนา เจตนามันตั้งอย่างนั้นมันจะไปไหน นี่การประพฤติกปฏิบัติ ถ้าเข้มทึสมันชี้ไปผิด มันจะเป็นสภาวะแบบนี้

“กุศล” เราตั้งใจกัน เราทำคุณงามความดีกัน เราต้องการไปถึงเป้าหมายกัน แต่ในเมื่อเป้าหมายเรามันเน้อออกจากเป้าหมาย แล้วมันจะเข้าถึงที่ได้อย่างไร นี่กุศลทำให้เกิดอกุศล

“อกุศล” ในสมัยพุทธกาล พระเทวทัตไปเอาชาติศัตรู แล้วบอกให้ชาติศัตรูส่งทหารไปฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่งไปนะ ๒ คนนี้ให้ฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ คนนี้ให้ไปฆ่า ๒ คนนั้น ตัดตอนมาตลอดเลยนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการเขาจะฆ่ามันนะ เทศนาว่าการจนเปลี่ยนแปลงให้เขาบวชเป็นพระแล้วออกประพฤติปฏิบัติ

นี่อกุศลไป จะไปฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอชาติศัตรูสั่งไป แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้วาระจิต เทศนาว่าการเปลี่ยนแปลงหัวใจของเขา ให้เขาวางธุณะ วางแล้วกราบ แล้วก็ย้อนกลับไปให้ไปทางนี้นะ อย่าไปทางตรงนี้นะ ถ้าไปตรงนั้นไอ้ ๔ คนนั้นมันจะฆ่านะ ให้อ้อมไปอย่างนี้นะ แล้วก็ไปทางนี้แล้วไปบอก ๔ คนนั้นมา แล้ว ๔ คนนี้ให้อ้อมไปอย่างนี้นะ ไม่ให้ไปตามทางที่เขาวางไว้ไง ถ้าตามที่เขาวางไว้ ไปนี่เขาฆ่าตายหมดๆ เพราะเขาตัดตอนกันเห็นไหม ในสมัยพุทธกาลก็มีอย่างนี้

กุศลทำให้เกิดอกุศล...กุศลนะ ทำให้เกิดอกุศลเพราะทำความผิด

อกุศลทำให้เกิดกุศล เห็นไหม เราบอกว่าไม่ได้ ถ้ามีอกุศล ทำความดีไม่ได้ ต้องมีความดีตลอด...มันจะเป็นความดีนะมันเป็นความดีอย่างหยาบ ความดีอย่างละเอียด ความดีอย่างละเอียด สุด เห็นไหม ความดีอย่างหยาบๆ อย่างเด็กเชื่อพ่อแม่ ทำตามพ่อแม่ พ่อแม่ก็พอใจแล้ว เพราะเป็นความดีของเด็กๆ แต่เด็กๆ พ่อแม่ก็รัก พ่อแม่ปกป้อง พ่อแม่ก็รักษาบุตร นี่รักษา

เริ่มต้น พระออกประพฤติปฏิบัติมันต้องถือนิสัย ถือนิสัย ๕ พรรษา ก่อน เพราะอะไร เพราะเป็นนวกะอยู่ พอพ้นนิสสัย ยืนตัวได้ ต้องท่องปาฏิโมกข์ได้ ต้องเข้าใจเรื่องกรรมวินัย เพราะวินัยนี้พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้แล้ว พระพุทธเจ้าบัญญัติสิ่งใดแล้ว จะไม่ทำ จะทำ โดยเข้าใจไม่เข้าใจเป็นอาบัติหมด นี่เป็นอาบัติหมดคนะ เป็นอาบัติ สิ่งที่เป็นอาบัติ ถ้าเราไม่เข้าใจละ เป็นสภาวะกรรม

สิ่งที่เป็นสภาวะกรรม อย่างเช่น เราไม่มีเจตนา นี่ไม่เป็นอาบัติ ไม่เป็นอาบัติแต่กรรมมีไหม? มี นั่นเรื่องของกรรม สภาวะกรรมมีอย่างนี้มา แล้วสิ่งนี้เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ มันถึงจะสะสมมาเป็นจริต เป็นนิสสัย เป็นความเห็นของใจดวงนั้น เรื่องของใจนี้มหัศจรรย์มาก แปลกประหลาดมหัศจรรย์เพราะอะไร

เพราะเรากุยกัณอยู่ดีๆ นี่ เวลาอะไรกระทบใจมันจะโกรธ มันจะไม่พอใจทันทีเลย ทั้งๆ ที่เรารักกันนะ เรารักกัน เราสงวนกัน เรารักกัน แต่ทำไมมันขัดเคืองใจละ มันขัดเคืองใจเพราะอะไร เพราะเรามีจุดยืนของเรา เรามีสิ่งที่เรายึดของเรา แล้วเขามาทำให้จุดยืนของเรานี้มันเศร้าหมองนี้ มันจะมีความโกรธมาก

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้จะเข้าไปชำระล้างตรงนั้นไง จะพูดอย่างไรก็แล้วแต่ แสดงธรรมอย่างไรให้เข้าไปให้สะท้อนหัวใจมาก ถ้าเราฟังธรรมของครูบาอาจารย์นะ ขนพองสยองเกล้านะ มันสะท้อนหัวใจนะ จนน้ำหูน้ำตาไหลนะ นั่นละมันสะท้อนกิเลส สิ่งสะท้อนกิเลส แล้วพอสะท้อนกิเลสแล้วกิเลสมันว่าอย่างไรละ ธรรมเกิดใหม่ ถ้าธรรมเกิดเราจะเอาอย่างไร

ถ้าเราตั้งถามปัญหาตัวเองว่าเราเกิดมาทำไม เราอยู่ทำไมในโลกนี้ แล้วเราจะทำอย่างไรต่อไปในชีวิตนี้ แล้วชีวิตนี้มันมาจากไหน ที่มานั่งอยู่นี้มาจากไหน? มาจากบุญกุศลของเรา เราสร้างมนุษย์สมบัติขึ้นมา เรามีศีลมีธรรมของเราขึ้นมา เราเกิดมนุษย์สมบัติขึ้นมา แล้วเราต้องตายไป ตายไปไหน ถ้าสร้างคุณงามความดีไปเกิดบนสวรรค์เป็นเทวดาแน่นอน แต่ถ้าทำความชั่วมันก็ลงไปนรกอเวจีแน่นอน

แต่ถ้าแน่นอนนะ แต่ขณะที่ออก ครูบาอาจารย์ยังฉลาดอีก บอกว่า ขณะที่คนจะออกจากร่างให้นึกถึงพระไว้ก่อน คนเรามีทำความดีและความชั่วมาในหัวใจทุกๆ ดวงใจ ถ้าเราอาศัยสิ่งที่ดี

ก่อน มันก็อาศัยสิ่งที่ดีก่อน แล้วอาศัยสิ่งที่ดีข้ามไป ถึงบอกร้องอาศัยดี วัตรปฏิบัติทานี้อาศัยความดี
ไปก่อน สิ่งที่ดีความดีไปก่อนนี่เกาะสิ่งนี้ไปจนถึงที่สุดมันจะพ้นจากดีและชั่วไป

ดีมันก็ติด ชั่วมันก็ติด แต่การประพฤติปฏิบัติจะให้ปล่อยวาง จะปล่อยวางอย่างไร จะปล่อย
วางแบบของเราไป ถ้ายังมีสติอยู่ ยังมีตัวตนอยู่ ยังมีความรู้สึกอันนี้อยู่ อันนี้เป็นวิปัสสนาไป
ไม่ได้ มันถึงต้องทำสมาธิสมาธิใจ ทำความสงบของใจขึ้นมาให้จิตมันสงบเข้ามาให้ได้ ถ้าจิตสงบ
เข้ามาให้ได้ นี่ตัวตนมันไม่มี สติปัญญาความจำได้ไม่มี มันความคาดหมายไม่มี

สภาวะภาวนามยปัญญา มันเกิดมันเกิดตรงนั้น ตรงที่ว่าไม่มีแรงดึงดูดของโลก ไม่มีแรง
ดึงดูดของกิเลส ไม่มีแรงดึงดูดของแม่เหล็กที่มันดึงดูดสิ่งต่างๆ เข้ามาในโลกนี้ ความมีตัวตนมัน
เป็นแรงดึงดูดเข้ามาในความเห็นของตัว ตัวคิดอย่างไร ตัวจินตนาการอย่างไร เห็นไหม จินตมย
ปัญญามันจะเป็นสภาวะแบบนั้น

ถึงต้อง “ศีล สมาธิ ปัญญา” ถ้ามีสมาธิขึ้นมา เราจะถูกขึ้นวิปัสสนา ครูบาอาจารย์จะชี้นำ
ไปอีก วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม กาย เวทนา จิต ธรรมนี้ ความเห็นอันนั้นมันเห็น
จากภายใน เห็นจากที่ว่าจิตได้สำนึก คือใจคำนั้นนะ ใจคำของเราที่มันเป็นสภาวะ มันจะเห็น
สภาวะแบบนั้น แล้วมันสะท้อนหัวใจมาก

ขณะที่วิปัสสนาไป คนเรามีเท่านี้หรือ เราแสวงหากันทุกอย่าง เราพยายามขึ้นมายึดมันถือ
มันทุกอย่าง เราจะปรารถนาความดีทุกอย่าง แต่พอเราไปเห็นความจริงเข้านะ ทำไมมันเป็นอย่างนี้
พอเป็นอย่างนี้บิ๊บบันก็เริ่มวาง เริ่มวางนะ แล้วเริ่มปล่อย ปล่อยจนปล่อยถึงที่สุด นี่แทงใจดำ แทง
กิเลส กิเลสอยู่ที่ใจคำนั้น ธรรมะจะเข้าไปแทงตรงนั้น แทงตรงที่ว่ามนุษย์มาจากไหน คนนี้เกิด
มาจากไหน สิ่งที่เป็นปฏิสนธิของจิตนี้มาจากไหน

การเกิด ๔ อย่างของวิภวภูฏะ เกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ มัน
เวียนตายเวียนเกิดตัวนี้ไง ตัวนี้สำคัญมากนะ มนุษย์นี้มาจากไหน เรามาจากไหน เรามานั่งกันที่
ไหน แล้วเราจะไปไหน สิ่งที่เราไปไหนนี้ แล้วปัจจุบันนี้เราจะทำอะไร ตรงนี้เราจะมีสติสัมปชัญญะ
แล้วเราจะเริ่มทำคุณงามความดีของเรา

ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย โลกนี้เป็นของสมมุติทั้งหมด เป็นการอาศัยกันนะ สิ่งที่พักอาศัยนี้
อาศัยเกาะเกี่ยวกัน อาศัยกันได้ แต่เวลาบาปอกุศลนี้มันเป็นของของบุคคลนะ แล้วถ้าไปเป็นมรรค

ผลขึ้นมา มันเป็นคนบุคคล มันเป็นมาจากใจดวงนี้นะ ถึงบอกว่าชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้มันมาจากไหน เวลาวิปัสสนาไปจะเห็นสิ่งนี้นะ จะมหัศจรรย์เรื่องของตัวเองมหาศาลเลย วิทยาศาสตร์เขาต้องการสิ่งที่ว่าควบคุมจักรวาล ควบคุมโลก เขาส่งออกทั้งหมดเลย แต่เวลาวิปัสสนาเข้ามานี้จะย้อนกลับมาในหัวใจ มันจะมีความมหัศจรรย์มากกว่านั้นนะ

เวลาธรรมะมันเกิดขึ้น โอ้โฮ! มันจะมีความว่าง มันจะปล่อยวางขนาดไหน เวลากิเลสมันเกิดมาเหยียบย่ำธรรมะนี้ โอ้โฮ! มันทุกข์มากขนาดไหน ทุกข์ก็เกิดที่ใจ สุขก็เกิดที่ใจ การปล่อยวางก็เกิดที่ใจ การปล่อยวาง ปล่อยเฉยๆ ก็เกิดที่ใจ การปล่อยวางแบบภาวนามยปัญญา การปล่อยวางแบบสมุจเฉทปหานก็เกิดที่ใจ พอเกิดที่ใจ อ้อ! ใจดวงนี้เป็นอย่างนี้เอง ใจดวงนี้มันพ้นออกมาเอง มันปล่อยวางตัวมันเองขนาดไหน

พอปล่อยวางตัวมันเอง มันอยู่ของมัน โดยธรรมชาติของมัน อ้อ! สิ่งนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม จิตนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม ไม่มีใครสามารถทำลายมันได้ เราไม่วิปัสสนา เราไม่ทำอะไรเลยมันก็เกิดตายสภาวะแบบนี้ ถ้าเราวิปัสสนาจนเราเกิดปัญญาของเราขึ้นมา มันทำลายจนสะอาดแล้วมันก็อยู่สภาวะแบบนั้น แต่อยู่สภาวะแบบที่ไม่เคลื่อนที่ กับอยู่แบบสภาวะเคลื่อนที่ไปในวัฏฏะ เวียนไปในวัฏฏะ เหมือนกับนาฬิกา เข็มต้องหมุนเวียนไป จะถึงที่สุดแล้วนี่เราเข้าใจธรรมชาติของเรา เข็มนาฬิกาก็ไม่มี สิ่งใดใดก็ไม่มี แต่วันเวลามันผ่านไป เป็นของมันไปเป็นธรรมชาติของมัน จิตดวงนี้พ้นออกทั้งหมดเลย ถึงไม่มีสิ่งใดบอบสลายจากใจดวงนี้ไง

มนุษย์เกิดมาจากไหน นั่งอยู่ที่ไหน แล้วมนุษย์ปล่อยวางตัวมันเองได้อย่างไร แล้วมนุษย์พ้นจากการเป็นมนุษย์ได้อย่างไร จนขนาดที่ว่าครูบาอาจารย์ เทวดา อินทร์ พรหม ต้องมาพึ่งเทศน์ไฉน เพราะเทวดา อินทร์ พรหมเขาก็รู้เรื่องของอามิส รู้เรื่องของบุญกุศล รู้ของการเคลื่อนไปของจักรวาล แต่เขาไม่รู้อรียสัจ เขาไม่รู้วิธีการดับ เขาไม่รู้วิธีการทำลาย เทวดา อินทร์ พรหมไม่รู้จักสิ่งนี้

เว้นไว้แต่เทวดา อินทร์ พรหม อริยสัจ เขาเคยทำอย่างนั้น เขารู้สิ่งนี้ เขาเห็นตามเป็นจริงของเขา แต่ถ้าไม่มีเป็นอย่างนี้ จะใครก็ไม่รู้ได้ เพราะถ้ารู้ได้ มันจะตัดตอนการเวียนตายเวียนเกิดของการมานั่งอยู่นี้ไง อย่างน้อย ๗ชาติใช้ใหม่ แล้วอย่างต่อไปถึงไม่ต้องมาเป็นอีกเลย จะไม่มีสิ่งนี้อีกเลย

กรรมโอสถ การรักษาใจ ยารักษาโรคเป็นเรื่องของร่างกาย ยารักษาใจคือกรรมโอสถ แล้วเราต้องค้นคว้า มันไม่มีองค์การเภสัชจะผลิตยาให้เรา มันต้องมีการประพฤติปฏิบัติของเรารองค์การเภสัชของเราคือจงกรมกับนั่งสมาธิภาวนา สัมมาสมาธิก็เกิดจากองค์การเภสัชในหัวใจของเรา ยาจะเกิดขึ้นมาจากในหัวใจของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางแต่ตำราสร้างยาเท่านั้น แล้วเราสร้างยาขึ้นมาของเรา แล้วเราชำระใจของเราขึ้นมา จนแบบว่ามนุษย์นี้มาจากไหน จะเข้าใจตามความเป็นจริง เอวัง